

HERBEOORDELING BEELDVORMING BIJ ONENIGHEID

Zorgvuldigheid én duidelijkheid

Ton van der Vliet

Jolanda Streekstra

Tietse van Dorp

Gerrit Jager

Peter Wensing

In veel medische conflicten speelt beeldvorming een rol. De (her)beoordeling hiervan gaat onze hele beroepsgroep aan. Daarom werkt de commissie Expertise van de NVvR met een zorgvuldig uitgewerkte uniforme procedure voor herbeoordeling. Tijdens een expertisebijeenkomst afgelopen september was er ook ruimte om te kijken naar knel- en verbeterpunten.

Het doel van de procedure, een panelbeoordeling, is tweeledig: *kwaliteitsbevordering* en *bescherming van de beroepsgroep*. Uitgangspunten zijn anonimiteit van de beoordelaars en een zo goed mogelijke nabootsing van de oorspronkelijke beoordelingssituatie. Bij het doen van een medische expertise op persoonlijke titel is anonimiteit niet mogelijk en is er risico op persoonlijke aansprakelijkheidstelling.¹ Bovendien benadert een panelbeoordeling meer de norm van een redelijk handelend en redelijk bekwam radioloog dan een individuele herbeoordeling.

Onafhankelijke expertise

De eisen waaraan een aanvraag voor expertise moet voldoen, zijn te vinden op de website: www.radiologen.nl/praktijk-beroep/expertise. Niet ontvankelijk zijn: screeningscasus, beoordeling van (dis)functioneren van een collega, herbeoordelingen ten behoeve van gerechtelijke procedures en herbeoordelingen van beeldmateriaal door niet-radiologen gemaakt.

Valkuilen

Het doen van een expertise kent enkele belangrijke valkuilen (zie figuur 1).^{2,3}

Valkuilen

- > **Vraagstelling:**
In de huidige procedure worden slechts 2 vragen beantwoord:
 1. Hoe luidt het verslag, op basis van de beschikbare gegevens en aanvraag, en met inachtneming van de op datum van onderzoek geldende beroepsnormen?
 2. Zijn er discrepanties met de oorspronkelijke beoordeling?
- > **Bias:** de belangrijkste biases bij herbeoordelingen zijn:
 1. Hindsight bias: wijsheid achteraf, "nothing is so easy as to be wise after the event"
 2. Outcome bias: als de uitkomst bekend is dan wordt de foto anders bekeken
- > **Formulering eindconclusies**

Figuur 1. Valkuilen bij expertise-beoordeling.

Voor wat betreft de valkuil van het formuleren, is gekozen voor gestandaardiseerde eindconclusies (zie figuur 2).

Standaardformulering conclusies

- 1 geen verschil 1^e verslag, handelen conform toendertijd geldende richtlijn
- 2a verschil 1^e verslag (afwijking niet benoemd), waarschijnlijk toch handelen conform richtlijn
Afwijking is niet waargenomen
Afwijking is wel waargenomen, maar niet als significant afwijkend geïnterpreteerd

Formulering: er zijn geen aanwijzingen dat de radioloog niet heeft gehandeld conform de geldende richtlijnen en standaarden, met de aantekening dat er niet op elk gebied een specifieke richtlijn bestaat

- 2b verschil 1^e verslag (afwijking niet benoemd), handelen niet conform richtlijn
- 3a verschil 1^e verslag (afwijking anders geïnterpreteerd), waarschijnlijk toch handelen conform richtlijn
- 3b verschil 1^e verslag (afwijking anders geïnterpreteerd), handelen niet conform richtlijn
- 4 geen oordeel

Figuur 2. Standaardformulering conclusies.

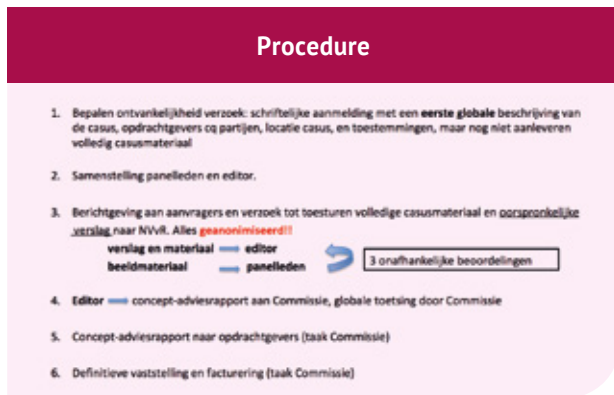
Samenstelling panel en procedure

Het expertisepanel bestaat uit vier radiologen: drie beoordelaars en een editor. De beoordelaars beschikken over de foto's en de oorspronkelijke aanvraag. De editor beschikt daarnaast over het oorspronkelijke verslag. Hij beoordeelt niet zelf, maar stelt de concept eindrapportage op. Dit gebeurt aan de hand van de herbeoordeling door de overige panelleden. De editor maakt een vergelijking met het oorspronkelijke verslag en toetst de bevindingen aan literatuurgegevens en richtlijnen (zie figuur 3).

De panelleden zijn afkomstig uit een radiologenpool van de verschillende NVvR-secties. De samenstelling van het panel is gevarieerd: geografisch gemengd, gemengd academisch en perifeer, geen relatie met casus, ziekenhuis, 1^e radioloog of patiënt, geen binding met de regio waarin expertisecasus speelt.

De adviesrapportage van het expertisepanel is een weerslag van de bevindingen van meerdere redelijk bekwame en redelijk zorgvuldig handelende radiologen, inclusief een vergelijking

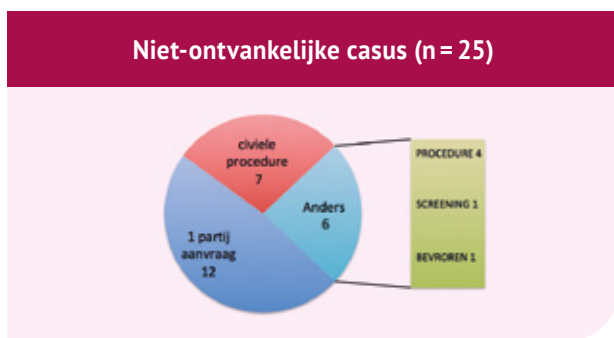
met de bevindingen van de eerste radioloog, zonder dat een oordeel wordt gegeven over een eventueel verwijtbaar handelen van de eerste beoordelaar. Dit is immers voorbehouden aan de rechter, ook wordt zo *blaming* en *shaming* voorkomen.

Figuur 3. Werkwijze expertisepanel.

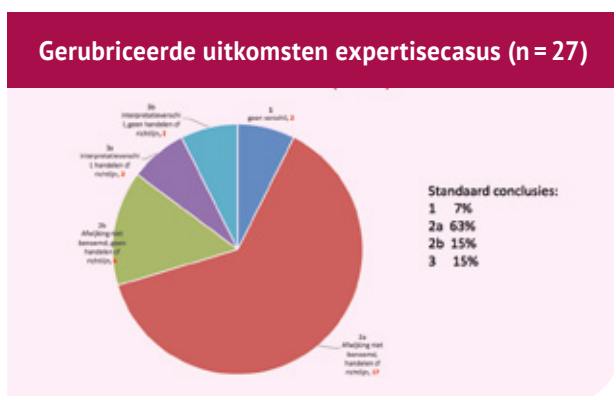
Resultaten

Vanaf 2016 zijn er totaal 68 casus aangemeld. Hiervan zijn er 25 niet-ontvankelijk verklaard (zie figuur 4).

Figuur 4. Redenen voor niet-ontvankelijkheid.

Sinds de introductie van standaardformuleringen voor de conclusie (in 2018) zijn de uitkomsten van 27 casus gerubriceerd (zie figuur 5). Zestien afgeronde casus vóór 2018 zijn niet gerubriceerd.

Figuur 5. Uitkomsten (gerubriceerd).

Expertisebijeenkomst

Tijdens een expertisebijeenkomst afgelopen september bleken vier onderwerpen bijzonder te leven onder de toehoorders: angst voor *blaming* en *shaming*, onduidelijkheid in de formulering van conclusie 2a, gebruik van de procedure in gerechtelijke zaken en scholing.

De formulering van conclusie 2a (zie figuur 2) leidde tot heftige discussies, zowel van de kant van de aanvragers (verzekeraars) als vanuit de beroepsgenoten. Alhoewel geconstateerd werd dat juristen gewend zijn om aan de hand van adviesrapportages zelf conclusies te trekken over toerekening van gemiste bevindingen, werd ook vastgesteld dat de Nederlandse Vereniging voor Pathologie, die ook een herbeoordelingsprocedure heeft, minder nuances aanbrengt in de conclusies en scherpere uitspraken doet. De angst dat de (her)beoordelaar dan buiten zijn deskundigheidsgebied treedt, of een conclusie onvoldoende kan onderbouwen, lijkt bij de NVvP minder aanwezig. De commissie Expertise zal kijken of in dit kader een aanpassing van de formulering mogelijk is.

Gerechtigde procedures

Vanwege het succes van de NVvR-expertiseprocedure blijkt het voor de rechterlijke macht moeilijk om in haar netwerk radiologische experts te vinden. Vaak wordt verwezen naar de NVvR-expertiseprocedure, die niet is opengesteld voor gerechtelijke casus. Immers dan is de anonimiteit van de experts niet gewaarborgd, en bestaat er geen mogelijkheid tot een open vraagstelling.

Toch lijkt er een opening te zijn. De procedure van de NVvP wordt wél in gerechtelijke procedures gebruikt. Hierbij is een lid vanuit de juridische commissie (vergelijkbaar met de Commissie Expertise) het aanspreekpunt voor de rechter en blijven de panelleden anoniem. Tevens accepteert deze vereniging open vragen. De commissie Expertise kijkt nu of deze procedure inpasbaar is.

Scholing

Er bleek op deze avond een duidelijke behoefte aan nadere scholing in het verantwoord uitvoeren van medische expertises. In Nederland is de Nederlandse Vereniging voor Medische Specialistische Rapportage (NVMSR) actief, met uitgebreide scholing op masterniveau. Deze is echter gericht op de poortspecialismen en te uitgebreid voor onze doelstellingen. Desondanks heeft de commissie Expertise toenadering gezocht tot de NVMSR. Samen met een bestuurslid van deze vereniging wordt gezocht naar een voor de NVvR geschikte aanpak.

Tot slot: alhoewel er al grote stappen zijn gemaakt, blijft er nog ruimte voor verbetering. Om continuïteit te waarborgen, zijn er niet alleen panelleden nodig van de secties, maar ook nieuwe commissieleden. Belangstellenden kunnen contact opnemen met een van de auteurs van dit artikel.

- Ton van der Vliet, radioloog n.p.
- Jolanda Streekstra, jurist NVvR
- Tietse van Dorp, radioloog n.p (voorzitter)
- Gerrit Jager, radioloog n.p.
- Peter Wensing, radioloog, ZGT Almelo

Literatuur

1. Zonderland H. MemoRad 2018; 23(3):6-10.
2. Eeuwijk J, Bosch J. van den, Robben P. Tijdschrift voor Toezicht 2015, september:6-19.
3. Giard R, Medisch Contact 2018 (03):18-21.